Suomen Siipikarjaliitto ry
Keskuskatu 21
31600 JOKIOINEN
Puh. 03 438 4737

LAUSUNTO

12.11.2018

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
Asia: Kuulemistilaisuus hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto eläinten hyvinvointilakiin ja kommentoida lakiehdotusta siipikarja-alan ammattilaisten näkökulmasta.

Lakiehdotuksen perimmäisenä tarkoituksena on suojella eläimiä huonolta kohtelulta, sairauksilta ja muilta niiden elämää haittaavilta tekijöiltä. Tavoitteena tämä on kannatettava, ja soveltuu niin harraste- kuin tuotantoeläintenkin pitoon. Monilta osin nykyinen eläinsuojelulaki erillisine asetuksineen on vanhentunut. Esimerkiksi eläinten pito-olosuhteiden tarkempi hallinta, lisääntynyt tutkimustieto ja näiden kautta muuttuneet käytännöt, ovat jo osaltaan edistäneet tuotantoeläinten hyvinvointia. Siipikarja-ala odottaa pääsevänsä valmistelemaan mahdollisimman pian erityisesti kanojen hyvinvointisäädöksiä, joista osa on yli neljäkymmentä vuotta vanhoja. Uuden lainsäädännön tulee mahdollistaa siipikarjaelinkeinon jatkuvuus ja kannattavuus Suomessa.

Eläinten hyvinvointi, joka on koko lakiluonnoksen tavoite, on monitahoinen käsite. Sen määrittelemisessä on haasteita, koska eläinten hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät ja eri tahot painottavat eri asioita kuten terveyttä tai käyttäytymistarpeita. Tulevassa laissa tulisikin olla selkeä määritelmä eläinten hyvinvoinnille, jotta lain tulkinta ja valvonta toimisivat käytännössä. Muutenkin lain perusteluissa tulee todeta se, että laki säätelee eläinten pidolle minimitason, mikä ei ole sama asia kuin eläinten hyvinvoinnin taso. Esimerkiksi siipikarjaelinkeinolla on jo nyt käytössään vapaaehtoisia toimia kuten terveystarkkailuohjelma ja tiukat tautien torjuntatoimet, joiden ansiosta suomalaisen siipikarjan terveydentila on korkealla tasolla, lääkitystarve vähäinen ja tuotteiden turvallisuus maailman huippuluokkaa. Uuden eläinten hyvinvointilain tulee antaa jatkossakin mahdollisuus elinkeinon omien hyvinvointiohjelmien kehittämisen ja käyttöönottoon.

Euroopan komission vuonna 2012 laatimassa strategiassa ehdotettiin EU:n laajuisen eläinten hyvinvointilain säätämistä, jonka tulisi yksinkertaistaa eläinten hyvinvointilainsäädäntöä, vähentää hallinnollisia tehtäviä ja edistää EU-lainsäädännön täytäntöönpanoa. Strategian mukaan laissa asetettavien vaatimusten tulisi perustua eläinten hyvinvoinnista kertoviin indikaattoreihin eikä niinkään eläinten olosuhteita ja käsittelyä koskeviin vaatimuksiin. Lakiluonnoksessa on monia eläinten hyvinvoinnille tärkeitä asioita, mutta mielestämme laki keskittyy enemmän eläimen rakennettuun lähiympäristöön ja siinä mitattaviin parametreihin kuin itse eläimiin ja niiden hyvinvointiin. Toki lain pitää olla yksiselitteinen ja antaa rajoja, jotta sen toteutumista voidaan puolueettomasti valvoa. Broilerien jalkapohjatulehdusten arviointi on yksi hyvinvointi-indikaattori, jonka kaltaisia eläimeen perustuvia, arvioitavia hyvinvointitekijöitä olisi pitänyt sisällyttää enemmän lakiluonnokseen. Näin laki toteuttaisi paremmin EU-komission strategiaa eläinten hyvinvoinnista, sen mittaamisesta ja parantamisen edellytyksistä. Eläinten hyvinvointilain tulee olla tarpeeksi yksiselitteinen ja selkeä niin pykäliltään kuin perusteluiltaan, jotta lain toteutumisen valvonta on varmasti samankaltaista valvojasta, ajankohdasta ja maantieteellisestä alueesta riippumatta. Lakien tulkintojen tulee olla selkeitä, avoimia ja puolueettomia.

Perusteluissa todetaan, että ”eläinten pito tuotantotarkoituksissa sisältää aina tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimille kärsimystä”. Kaikessa eläintenpidossa voi olla eläinten hyvinvointia heikentäviä tekijöitä, mutta tämä ei tarkoita eläimen kärsimystä. Perustelujen sanamuoto leimaa tuotantoeläinten pitoa, joten ehdotamme perusteluihin seuraavaa sanamuotoa edellä mainitun lauseen tilalle: ”eläinten pito tuotantotarkoituksessa, mutta myös muussa eläintenpidossa, voi sisältää tekijöitä, jotka heikentävät eläimen hyvinvointia”.

Lain tavoitteena on suojata eläimiä tarpeettomalta kärsimykseltä, eikä niiden hyvinvointia saa tarpeettomasti vaarantaa. Luvattomien, erityisesti öiseen aikaan tehtävien tunkeutumisten tuotantotiloihin tulisi katsoa täyttävän eläinsuojelurikoksen kriteerit 6 § perusteella. Tunkeutujat voivat levittää tilalle sairauksia (esimerkiksi salmonellat, kampylobakteerit, vakavat eläintaudit kuten lintuinfluenssa) sekä aiheuttaa siipikarjalle pelkoa, stressiä, paniikkireaktioita kasaantumisriskeineen ja loukkaantumisia, jotka voi näkyä pitkään kohonneena kuolleisuutena ja tuotantohäiriöinä. Tämä kaikki heikentää eläinten hyvinvointia, ja on mitä suuremmassa määrin rikos.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet ja 16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö
Siipikarja-ala puoltaa esityksiä. Esimerkiksi kanojen nokkien typistäminen on ollut Suomessa kiellettyä jo yli kaksikymmentä vuotta ja ala on malliesimerkkinä useille Euroopan maille, jotka vasta harkitsevat käytännöstä luopumista.

21 § Ruokinta ja juotto
Puollamme pykälää esitetyssä muodossa. Riittävä ruokinta ja riittävä puhtaan juomaveden saanti janon sammuttamiseksi on siipikarjan pidon perusedellytys.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys
Eläinhoitajien riittävyyden määritelmä tulisi perustua laskelmiin ja siipikarjan hoidon osalta on otettava huomioon työvoiman tarpeen vaihtelu eri tuotantovaiheissa ja eri tuotantomuodoissa. Automaation aste vaihtelee myös jonkun verran esimerkiksi munantuotantotiloilla.

42 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä
Siipikarjaa, kuten broileruntuvikkoja, kalkkunoita ja munivia kanoja, on esitelty vuosittain erilaissa maatalousnäyttelyissä ja messuilla. Tämä on tärkeää toimintaa, jossa tuottajien ja alan edustajat voivat kertoa tuotantoeläinten pito-olosuhteista ja elämästä. Siipikarja-ala toivoo lain mahdollistavan tämän toiminnan tulevinakin vuosina.

64 § Eläinten teurastus
Puollamme pykälää. Siipikarja-ala pitää tärkeänä, että Suomessa kaikki teurastettavat eläimet, mukaan lukien kotitarvekanat, tulee jatkossa tainnuttaa asianmukaisesti ennen verenlaskua.

75 § Valvonnan yleiset periaatteet ja 76 § Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläinten hyvinvoinnin valvontaa
Ehdotamme kumpaankin pykälään lisättäväksi kohdan, jossa edellytetään valvonnan auditointia, jotta voidaan varmistaa valvonnan tasapuolisuus. Eläinten hyvinvointimääräysten valvonnan tulee olla laadukasta, tehokasta ja yhdenmukaista. Lain toteutumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että valvojilla on riittävä ammattitaito. Ehdotamme valvojien olevan Suomessa laillistettuja eläinlääkäreitä.

80 § Läsnäolo-oikeus
Esitämme, että eläinten omistajalla on oikeus pyytää valvonta- ja tarkastustilanteeseen mukaan avustaja.

Tulkintalautakuntien perustaminen
Tuotantoeläinten osalta laki eläinten hyvinvoinnista voi aiheuttaa lain tulkintakiistoja. Ehdotamme erityisten lautakuntien perustamista, joissa käsitellään kiistanalaisia tulkintoja ja tehdään käytännön linjanvetoja tulkinnoista valvoville viranomaisille. Lautakunnissa tulisi olla edustettuina eri tahot eli edustajat elinkeinosta ja sen sidosryhmistä, valvontaviranomaisista, Evirasta ja aluehallintoviraston eläinlääkäreistä. Lautakunnan toiminnan tavoitteena tulisi olla tuottajan oikeusturvan ja yhdenmukaisen kohtelun turvaaminen.

Jokioisilla 12.11.2018

Suomen Siipikarjaliitto ry:n puolesta

Hanna Hamina
Toiminnanjohtaja